

T A Ş P I N A R

C.H.P

AFYON HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

İki beyitin tefsiri .

Temmuzun bize verdiklerine dair.

Atatürk heykeli önünde .

Tarihini bilmeyen millet inkişaf edemez.

Ana sevgisi .

Hakikatın gölgösünde .

Yunus Emre .

Hasret .

Adanalı Ziyadan parçalar .

Yalnızlık .

Eski zamanlarda Afyonda yaşayış .

Şehir notları .

Kâzım Nami Duru .

Şefik Gökay .

Edip Âli .

Aziz Üçok .

Kâzım Nami Duru .

Edip Âli .

Mecdeddin Akın .

A . Rıza Hıncal .

Bekir Sıtkı Sencer .

Mecdeddin Akın .

Edip Âli .

.....

AYI : 57 .

TEMMUZ-1937 .

1/8/1937

1 Cümhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahalli tetkiklere ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 Münevver gençlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat güzelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

Yazı İşleri Direktörü:

Edip Ali Gökpinar.

TASPINAR

CİLT : 5.

SAYI : 57.

Afyon Halkevi Tarafından

Her Ayın Ondokuzunda Çıkarılır.

İdare Yeri : Afyon Halkevi

- Temmuz - 1937

Taşpınar başında :

İki beyitin tefsiri

Kâzım Nami Duru.

Sözler vardır ki çok eskiden söylenmiş oldukları halde olgulara uyduklarından ötürü değerlerini korurlar . Şair Ziya paşanın :

Aynesi iştir kişinin lâfa bakılmaz ,
Şahsın görünür rütbei akli eserinde .

Beyti bu türlü sözlerdendir. Biri, ben dağ deviririm, öteki ben ölü-yü diriltirim der ; fakat ne o , ne de beriki dediklerini yapamazlar . Bukadar büyük ve becerilmesi imkânsız işleri bir yana bırakın, yapacakları en küçük işlerde bile yalnız övünmekle yetinirler; üzerlerine aldıkları işleri yapmış görünürler. Bunlar, « herkesi kör âlemi sersem » sanırlar ; bilmezler ki boş övünmelerin nasıl olsa birgün foyası meydana çıkar : ya hiçbir şey yapmamış , ya yaptıklarını yüzlerine , gözlerine bulaştırmışlardır .

İş vardır ki yurda , ulusa , devlete yarar ; bu işlerin yapılması en alçak gönüllülerin bile , istemedikleri halde , onuru önlerine çıkarır , ayaklarına serer . Büyük ve kutsal işleri yapmak isteğiyle ve onur aşkile yanan gerçek yapımcılar olduğu gibi , onları yapıyorlarmış gibi görünerek hiçten onur kazanmak isteyen zavallılar da vardır . Fakat iş iştir ve yapanın mahiyetini gösterir . Yurt ve ulus işleri hasbilik , menfaatbilmezlik ister ; hele birtakım ihtiraslarla onlara sokulanla-

rın birgün yüzünü kara çıkarır . Cümuriyet Halk Partisi en yüksek bir insanlık ülküsünün felsefesini taşır ; bu felsefeye biz , Kemalizm deriz . Kemalizm ancak ona aşk ve inanla sarılırsak bizi kendi işle - rinde başarılı eder . Biz söze değil , işe bakarız ve Ziya paşanın sözü - ne pes deriz . Yine o büyük ölünün :

Onlar ki verir lâfile dünyaya nizam ,
Bin türlü teseyyüp bulunur hanelerinde .

Sözünü de burada hatırlıyoruz . « Lâf torbaya sığmaz » derler . Birtakımları sanırlar ki lâfile âlemi düzeltereklerdir ; halbuki ken - dileri söyledikleri sözlere inanmazlar ve kendileri o sözlerin hüküm - lerine uymazlar . « Siz , derler , iyi yapmıyorsunuz ; şöyle yapsanız , böyle düzeltseniz , iyi olur » ; fakat bir köşeye çekilip öğüt veren bu adamları bir de kendi işlerinde görürseniz sözleriyle işleri arasındaki aykırılıktan şaşırırsınız .

Yurt ve ulus işlerinde bir köşeye çekilip tenkit dilini uzatanlar o lâf ebeleridir ki yapılan iyi şeylerin hiçbirini beğenmezler , fakat ya hiçbir iş yapmazlar , veya yaparlarsa yapılanlara benzemez ve yur - da , ulusa zararı olur .

Her iş , bir yapıcı ister ; o işi yapabileceklerini sananlar buruk suratla uzaktan « Şöyle yapılmalı idi ; böyle yapılmalı idi » derler ; fa - kat iyi yapıcı olmayınca , işin kötü yapıcılar eline düşmesi de müm - kündür . Gerçekten yurtsever olanlar , gerçekten Kemalizme ina - nanlar , bir köşeden yanlış veya doğru öğüt vermekle kalmazlar , Yurdun ve Kemalizmin istediği işleri , menfaatbilmezlikle yapmağa can atarlar . Biz söz değil , iş zamanındayız ; yurdumuz kurtuldu ; ileriye yürüyoruz ; öyle işlerimiz var ki ancak el birliği , gönül birliği ile başarılabilir , lâf ile değil .

Teseyyüplerini kapamak için lâf ebeliği edenler yalnız kendilerini ve nihayet kendileri gibi zavallıları belki aldatırlar ; fakat Kemaliz - min inancıları söze değil , işe önem ve değer verirler .

İşlerin çokluğu onları tereddüde değil , şevk ile çalışmağa sevke - der . Bu güne kadar başarılan büyük işler söz söylemeden inanla ve vicdanla çalışanlarıdır . Onlara ne mutlu !

Temmuzun Bize Verdiklerine dair..

Şefik Görkay .

Temmuz içindeyiz . Temmuzun bunaltıcı sıcaklarına karşılık dinlen - dirici eğlenceleri , plajlarda ve kırlarda neşe içinde , nasıl geçtiği belli olmayan güzel günleri de vardır . Sahil memleketlerde olanlar kendilerini kumun ve suyun ılık kucağına atabilmek için Temmuzu dört gözle beklerler . Sayfiye ve bahçelerde kalan salıncaklarıyla ke - lebekler gibi havalanmak ve şakrak kahkahalarını yükseltmek iste - yenler yine Temmuzu beklerler . Fakat Temmuzun bizim için bütün bunlardan başka ve daha büyük bir ehemmiyeti vardır : Temmuz bi - ze ulusal hayatımızda en büyük ve en kıymetli iki mukavele vermiş - tir , Lozan ve Montrö ...

Lozan , bütün dünyaya hür ve müstakil bir Türkiyenin varlığını söylemiş ve kabul ettirmiş , Montrö Lozanda , çok haklı ve çok ye - rinde bir retuş yapmıştır .

Biz , paha ve değer biçilmez bu iki mukavelenameye Temmuz ayı içinde kavuştuk .

Türkün en büyük kahramanlığına sahne olmuş Boğazlardan Türk silâhının uzaklaştırılması Türke çok ağır gelen bir keyfiyet olmuştur Yurdumuzun her köşesini olduğu gibi Boğazları da , emniyetimiz ba - kımından , tahkim etmek en tabii haklarımızdan biri idi . Bu hak Montrö de teslim edildi . Bu tarihî ve siyasi hadisenin ebediyete in - tikal ettiği günlerin yıl dönümünde , o günlerdeki çetin müzakereler - den sonra imza ânında ve imzayı müteakip diplomatların genç Tür - kiye ve genç Türkiye hükûmetinin dü - üst siyasası hakkında söyle - dikleri çok değerli sözleri gözden geçirmek her halde zevkli olur .

Dış siyasamızı büyük bir bilgi ve kudretle çeviren , bütün dünya - ya Türk barışseverliğini tanıtarak diplomatların sevgi ve saygılarını kazanan Dışbakanımız Rüştü Aras imzadan sonra söylediği nutukta demiştir ki :

- Montrö mukavelesi müracaatımıza cevap veren Devletlerin sıkı teşriki mesaisi içinde imzalanmıştır . Bundan dolayı dünyaya diyebiliriz ki , Milletler her türlü beynelmilel anlaşmanın esasında bulunan husnünîyet ve uzlaşma düşüncesile mütehassis oldukları vakit en müşkül mes'eleler bile hal ve tesviye edilebilir .

Rüştü Arastan sonra mukavele hakkında söz alan ve fikir beyan edenlerden , Çanakkale muharebesine iştirak ve Montrö müzakerelerine riyaset etmiş İngiliz murahhası Lord Stanley demiştir ki : Beşeriyet sulh istiyor . Burada beynelmilel teşriki mesai ve beynelmilel vifakın parlak bir misalini vermiş olduk . Bundan dolayı mes'uduz .

Sovyet Rusya murahhası Litvinof : Bu konferans , eski Osmanlı imparatorluğu yerinde bugün , büyük şefi Atatürk'ün verdiği veçhe ile ileriye giden , sulh için en büyük bir âmil olan genç bir Türkiye olduğunu takdir etmiştir .

Romanya murahhası Titülesko : Romanyanın bu mukaveleyi kabulüne saik olan başlıca sebebin Romanyanın, Türkiye'nin yüksek hulus ve hüsnü niyetine hududsuz bir emniyet taşımasıdır .

Japonya murahhası Sato : Koca bir imparatorluk yıkıldıktan sonra yepyeni , zinde bir Türkiye vücûde geldi , ve her kesin hayranlığını celbetti .

Fransız murahhası Polbonkur : Bu gün dünya Türkiye'ye en büyük itimat nişanesini vermekle kalmamış , iki kıt'anın birleştiği yerde büyük bir sulh abidesinin temel taşını koymuş bulunmaktadır . Bunu Türkiye'ye medyonuz , meşru yolları tercih eden Türkiye'ye...

Bulgar murahhası : Bu gün is'af edilmiş haklı talebile istikbal için ümitlerle dolu bir usul ihdas etmiş olan dost ve komşu Cumhuriyete şükrânlarımızı beyan ederiz .

* * *

Büyük ve ulusal bir kazanç olan Montrö'yü bugün hatırlayarak seviniyoruz . Sevincimize daha büyük ve daha yeni kazançları da ilave ederek ...

ATATÜRKÜN HEYKELİ ÖNÜNDE .

EDİP ÂLİ .

Ey büyük abide , mukaddes heykel !
En canlı ve şanlı tarihe bedel ,
Şerefli nasiye , ey rehakâr el !
Milletin ruhuna kudretnisarsın .

Yüksek mefkürenin Kemalisin sen ,
Türklüğün ruhusun , mealisin sen ,
Zaferin refahın , timsalisin sen
Baktıkça aşk , ümmî , hayat sunarsın .

Etrafında döner minnet ve şükran ,
Yükselir göklere milli heyecan .
Ezeli feyizden kaynayan , taşan ;
Türk kalbine akan bir nur pınarsın .

Gözünde parlıyan ilahî şul'e ,
Milli gurura serpiyor neş e,
Vatanın ufkunda nesilden nesle
Can katan güneşsin , sönmez yanarsın .

Saçtıkça nurunu feyzi temeddun,
Mesut neslimize haber ver : bütün
O günleri ihzar eden bu günün
Gururundan doğan bir yadigârsın ...

TARİHİNİ BİLMİYEN MİLLET

İNKİŞAF EDEMEZ.

(I)

Aziz Üçok.

Büyük Türk ulusunun tarihi mevzuu bahs olduğu zamanu azametli coğrafi bir tablo ile karşılaşılır . Bu tablo sınırlandırılmak istenirse Asyanın bütün şimal yarısını ve Avrupanın büyük bir kısmını , Afrika sahillerile daha bir çok ülkeleri ihtiva eder . Bir tarafı buzlarla örtülü şimal denizi , japon denizi , Arap yarım adasından geçerek Şap denizi ve Antakyayı ağışuna alarak Ak denizi göl yapar ; diğer taraftan Ege ve akalar diyarila , Finlandiyanın garbinden Baltık denizine ve oradan İsveç Norveçin şarkından atlıyarak şimal denizine dayanır . İşte bu hendesi dört hat içine alınan bu geniş ülkenin kalbi sinesi Ana dolu olmak üzere Türkün asıl yurdu , asıl Vatanıdır . Türk tarihin kayd etmediği kadar eski günlerden beri buralarda doğmuş buralarda yaşamıştır . Bu ülkelerde duran nesli , bu neslin muhtelif urukları ? bir kısmı hıristiyan , bir kısmı müslüman , bir kısmı cinsiyetlerini gaip etmiş oldukları halde oturmaktadır . Dini vasıf ve hususiyetleri ne olursa olsun Türk denince bir dünya tarihi ve dünya dediğimiz dört parça toprak üzerine yayılmış yaşamakta bulunan beşer tarihi demek olur .

Tarih kadar bir milleti irşad eden , mazinin şevketli ve felaketli devirlerini göstererek terbiye eyliyen hiç bir kuvvet olmadığına göre Türk tarihini bilmek ve ona hakikî veche ve hüviyetini vermek Ata Türk neslinin hiç şüphesiz en önemli ödevidir .

Bir milletin yaşaya bilmesi için her şeyden evvel kendini bilmesi lazımdır , kendini bilmek için de tarihini bilmelidir . Biz şimdiye kadar tarihe vukufsuzlukla yaşadık , ne yükselmemiz sebeplerini ne de inhitat amillerini araştırmadık diğer milletlerin tarihi hayatlarına dikkat ve ehemmiyet vermedik , bunun için millî gurur ve duygularımız söndü , kanımız kurudu hayatımız gevşedi , Vatan ve milliyet hisleri yerine yabancı meçhul ve mevhum duygular hâkim oldu ; biz bu halde iken başka milletler geçmiş zamanların hadiselerinde istifade yolunu tuttu topladığı vekayia şerefli hadiseler yazmağa çalıştı biz ise asırlarca süren müstebit idarenin cahil ve gafil hüküm ve te-sirleri altında ezilerek büzülererek her şeyde olduğu gibi , lisanımız

tarihince de iflasa doğru gittik . meşrutiyette de bu hamlelerde müveffekiyet el vermedi , tarih namına dilimize çevrilen eserler başka bir kavmin harsına hissiyatına gururuna fikri seviyesine göre yazılmış oldukları için bir işe yaramadı , bu kadar şerefli bir mazisi olan Türk tarihinin yazıktırki ; bu güne kadar orjinal bir tarihi yazılmadı , yazılmış olanlar da hadisat tufanlarının dalgaları altında gayb olmuş ve yahut bize kadar gelememişti gelmiş olanlarda masallar , Çin tarihleri , Acemce kitaplar ve pek az asarı atıkadır .

Bizim için bunları yani damarlarımızda dolaşan kanın kökünü kaynağını bulmak atalarımızın neler yaptığını bilmenin ehemmiyeti tekrar edelimki ; çok büyüktür .

Mubakkak olan bir şey varsa o da her madde ve hayatın , değişmeye ve yok olmağa mahkûm olarak bir evolüsyona tabi olduğudur . Türk asılları ve urukları da aynı tabii hükme tabi olarak çoğalmış , azalmış , kimi âlemden silinmiş , kimi ad değiştirmiş kimi bir birine karışıp başka bir ad almış kimi yeniden doğmuştur .

Büyük Türk ülkesinde bugün hala yaşamakta olan dilce , ahlâkca dince beraber olan uruklardan başka ; bugün , artık dil , anâne ve dince tecanüsünü kayp etmiş muhtelif ve karışık yüzlerce binlerce Türk urukları vardır . Ne gariptirki Ana yurttan aynı iklim ve içtimaî şartlar altında yaşayan bu kardaş insanlar bir birlerini yabancı bilmişler ve uzun süren kan ve ateş dalgalarının içinde yüzmüşlerdir . Bu talisizlik yerine tarihi bilerek hars ve millî birlik hasıl olsaydı şimdi muhakkak arzın siması bir başka varlık arz ederdi ; ozaman dünya haritasına bakarak bir devlete çok ikiye az gören Türk hakanlarının ideâllarının tahakkukuna imkân olacak ve bu suretle şimdide hûkukî sistemlerin en müttekâmili olan Kemalizm rejimi bütün bir dünyaya feyz ve refah kaynağı olacaktı .

İşte tarih insan cemiyetlerinin hayatını , kültürünü tetkik ve nakleden bir ilim olması , ve başka bir deyişle de tarih beşeriyetin hayatı maziyesi esnasında vukua gelen hadisatın tasvirini , teselsülünü bildirmesi itibarile de tarihi ve bilhassa millî tarihini bilmek ihtiyacını kabul etmemek bu yönden de caiz olmaz .

Şimdiye kadar tarihimizi bilmeğe , öğrenmeğe heves etmemiş olmamızdırki yaradılıştan anâne ve adette bir olan bir çok ırk daşlarımız ayrı bir soydan geldiklerini iddia etmek gafletine düşmüşlerdir .

(Devam edecektir .)

ANA SEVGİSİ

(I)

KÂZIM NAMİ DURU.

« Her vakit değerli ilgilerile dergimize yüksek hizmetlerini esirgemeyen ünlü ustamız
Kâzım Namî Durunun şehrimizi ziyaretlerind ki armağanlarıdır . »

Ana sevgisi , sevgilerin en temizi , en yükseği , en güzeli , en hasbisi , en menfaatbilmiyenidir . Bu sevgi , esasta , bir tabiat vergisidir . Ana olan hiç bir mahlûk bu sevgiden mahrum değildir . Bana yavrusunu yiyen kediden bahsetmeyiniz . Mahlûkların eşrefi sayılan insanlar içinde bile yavrusunu öldürenler yokmudur ? İstisna kaside teşkil etmez . Gözünüzün önüne bir kuluçka getiriniz : Üzerine yattığı yumurtaların belki hiçbiri kendisinin değildi ; fakat altındaki yumurtayı delip çıkan her yavruya o , hep aynı analık bağlılığını , ihtimamını göstermez mi ? zavallı , yetiştirdiği ördeklerin suya varınca yümeğe başladıklarını ne büyük bir şaşkınlıkla , hatta telâşla görür .

Analık sevgisinin yalnız kendi kanından olan yavrulara münhasır bir duygu olmadığına başka deliller de vardır ; kuzu , kendi anası olmıyan koyunun sütünü içer . Başka bir koyunun kuzusu , o koyunun da yavrusu oluverir . Bu bakımdan hayvanlardan çoğunun , ana duygusu itibarile , biz insanlardan yüksek olduğuna hükmetsek yeridir , değil mi ? Üvey analardan kaç , üvey çocuğuna kendi çocuğu gibi muamele eder ?

Ne olursa olsun , insanlarda ana sevgisi , hayvanlardaki insiyakilikten başka , iradî bir mahiyet de alır . Ana çocuğunu sever , onun için gece uykularını feda eder . Daha ilerisine gidip kendi hayatını bile , çocuğununkinin uğruna feda eden anneler az değildir , diyemez miyim ?

Hayvanlardaki ana duygusu , yavrunun reşidliğine kadar sürer . On dan sonra , ana yavrusuna , yavru anasına eski duygu ile bağlı kalmaz ; birbirlerine karşı duyguları , artık ana - yavru duygusundan başka şeydir ; artık bu bir cins duygusudur ; fakat insanda ana sevgisi , çocuk büyüyüp ana baba olduktan sonra da sürer ; kuvvetinden hiçbir şey kaybetmez .

Ana sevgisinden , ana ihtimamından mahrum kalarak büyümüş insanları bir düşününüz ... Onlar , ömürlerinin sonuna kadar bu mahrumiyetin acısını taşırlar . Bu mahrumluk , çok defa , facialar doğurur ; çünkü ana şefkatini tatmıyan kişi , belki de analıları kiskana kiskana büyür ve bu istenilmiyen kıskançlık , daima yüreği kemiren hain bir kurt olur .

Ana sevgisini bildiren ne güzel tabirlerimiz , misallerimiz vardır ; « Analı kuzu , kınalı kuzu » deriz . « Ana gibi yar olmaz , Bagdat gibi diyar olmaz , » « Ağlarsa anam ağlar , kalanı yalan ağlar » mesellerini kim bilmez . Hikâyeyi bilirsiniz : Canı oğul anasını öldürmüş , kalbini koparmış , eline alıp koşmağa başlamış ; koşarken düşmüş canı yarmış , « Vah anam ! » demiş . O vakit elindeki yürek « Ah yavrum ! » cevabını vermiş . Hikâye hikâyedir ; fakat ana sevgisinin büyüklüğünü göstermek için bundan güzel bir tasvir olamaz . Tarihin en büyük adamlarına bakınız : Çoğu şefkatli bir ananın yetiştirmesidir .

Ana sevgisi , bir sevki - tabii halinde kalsaydı , yukarıda dediğim gibi , bülûğ ile beraber biterdi , ya karşılıklı bir menfaat bağı haline girerdi . Görmez misiniz : « Ben onu , bana baksın diye duğurdum . » Diyen anaları ? « El kızına yar oldu da beni unuttu » diyen analar az mıdır ? Böyle bir halde ana sevgisinin yüksek ve hasbî mahiyeti ne olur ? Artık o ana ile oğul arasındaki bağın samimiyetinden , güzelliğinden ve menfaat bilmezliğinden bir şey kalmış mıdır ? Ana gördüm ki çocuğunun kapısında saçını süpürge etmiştir . Fakat yine ana kördüm ki eteğini öpmiyen oğluna düşman olmuştur .

Analık sevgisi , ancak şuurlu olduğu vakit , o yüksek ve eşsiz değerini alır . Sevki - tabiiikten çıkıp sırf ruhî bir karakter olduğu vaktittir ki analık , en büyük fazilettir . Medenî memleketlerde anaya gösterilen hürmet , bu içtimâî analık faziletine karşıdır . Analık sevitabiisine bile saygı gösterilmesi , hep analık faziletine olan saygının neticesidir . kucağında çocuğu ile tramvaya , otübüse , vapura , tirene binen bir anaya kim yerini vermez ? kim yorğun bir ananın çocuğunu kucagina alıp onun yükünü hafifletmek istemez ? Her yerde ön sıra analarıdır , ön söz analarıdır , her hak analarıdır . bir çocuğun anası , bütün millet çocuklarının anası gibidir . Bir anaya gösterilen saygı bütün analara karşıdır .

Fakat , dediğim gipi , analık sevgisi şuurlu olmalıdır . Ana çocuğu-

nu niçin sevdiğini, bu sevgi ile her türlü fedakârlığa niçin katlandığını bilmelidir. Analık sevgisinin değeri bundadır. Ana, çocuğuna karşı, her vakit ana mevkiinde kalmalıdır. Her vakit ona ana gözile bakmalıdır. Bununla beraber çocuğunun her yaşının istilzam ettiği muameleyi bilmelidir. Beş yaşında, on yaşında, yirmi yaşında, kırk yaşında olan çocuğuna karşı, hep bir yaşındaki çocuğuna olduğu gibi davranmalıdır. Elinin uzanması değil, gözünün bakışındaki analık ışığının parlaması yeter. Şuurlu bir çocuk, yaşı elliye de geçse, böyle bir anaya karşı yüreğinin derinliklerinde sonsuz bir saygı ve sevgi besler.

Ne yazık ki çok anne bunu bilmez, insiyakî analık sevgisile kalır. Bu sevgiye karşı pek tabii olan isyanların manasını anlamaz hem kendini, hem çocuğunu bedbaht eder. Bir Fransız mecmuasında okudum: Bir genç kadın mecmuaya soruyor: İki yıldır evliyim; evliliğimden bir şey anlamadım. Annemin bizimle oturması, karılık kocalık hayatını bozuyor. Benim de kocamla birlikte, başbaşa, kendi halimize yaşamağa hakkım yok mudur? Anamı kovamam; kocamdı ayrılamam. Ne yapayım?

Sayın dinleyicilerim, size böyle bir şey sorsalar, ne cevap verirsiniz? Zavallı genç kadın ne yapsın? Şuurlu bir ana sevgisi bu suale en doğru cevabı verebilir. Bizim atalarımız « dağ dağ üstüne olmuşda ev ev üstüne olamamış... » dememişler mi? Kızlarımızdan çoğu ne olursa olsun, bir erkekle evlenmeğe can atmayı tercih ederler. bu tabii ihtiyacı anadan başka kim anlıya bilir?

Genç Fransız kadını, bu kösü dinledikten sonra davula kulak asmıyan ananın önünde bahtsızlıkla yanıp kavrulsun mu? Onun da bir az hoh! demeğe, biraz karılık kocalık saadetini tatmağa hakkı yok mu? Ananın kızına muhtaç olması, damadın anayı başka evde barındıracak ve yaşatacak kudretten mahrum bulunması, genç kadının bahtsızlığını sineye çekip sükût etmesini istilzam eder. Fakat şart böyle olmayınca, ananın ille kızının yanında oturacağım davasında bulunması, kızının rahatsızlığını sezmiyecek kadar basiretsiz bir sevgi sevkitaibiisine yenilmesi demektir. O vakit kızın açık bir yürekle anasına işi açması ve onu şuurlu bir sevgiye sevketmesi pek tabii olmaz mı?

(Devam edecektir.)

HAKIKATIN GÖLGESİNDE...

Edip Ali.

Bazı insanlar bir nevi mermere benzerlerki ancak kapiya eşik yapılır. Bir sütüne başlık değil!

...

İnsanın en büyük serveti izzetinefsidir.

...

Saadet de, ölüm gibi, laübalı bir seyyahdır. Ümit edilmeyen yerlere kadar girer.

...

Dünyada bir şey varki; para ile tahsil, irfan ve mevki ile satın alınmaz. Miktar ve derecesi ne olursa olsun; sahibinde kalır: Namus.

...

Göründüğün gibi ol; veya, olduğun gibi görün!.. Bu zordur. Fakat, olmadığı gibi görünmek, hele kendini bir iş yapıyormuş gibi göstermek kolaydır!

...

Olgun bir insanın tevazû aynasındaki hayali, kendi grurudur.

...

İnsan; namusunu merdiven yaparak göğe bile çıksa kıymeti yoktur.

...

Başkalarının hakkından çalarak bir şey edinen kimse, mukabilinde şunları gayibeder: şeref, haysiyet ve izzetinefs.

...

Yalan kolaydır. Fakat, o yalanı yutturmak için uydurulacak yalanlar zordur!

...

Patavatsızlık, faziletli insanların elinde bazan, bir meziyyet silâhıdır.

Yunus Emre

- Bay Edip Aliye saygılarımla -

Şeklime bir âşık şekli verdi bu ,
Aşkını önüme seriverdi bu ..
Tanrıyı tanıtmak , ona kavuşmak ;
İşte bunun asıl büyük derdi bu ...

Sözünü işitti , aşkını duydu ,
Bir bülbül oldu da güllere uydu ,
Gül bahçelerinde o güzel , şakrak
Sesile inleyen , ağılayan buydu ...

« Bağı , dağı bülbül ne eder ! » derdi ,
« Dünyayı neyliyem . o , göçer ! » derdi ...
Âşıkı uğruna , aşkı uğruna
Cenneti , Huriyi ellere verdi !

Çevik bahri oldu deryaya daldı ,
Cevherler çıkardı , bir şekil aldı ;
O cevherleri hiç bilmeyen sarraf
Şekline rengine hayrette kaldı !..

Yunusum , dillerde dolaşıyorsun ,
Ölmedin .. İçlerde tutuşmuş korsun ;
Adınla göğüsler kabarıyorda
Bir ümit gibi sen , sen taşıyorsun !..

Meveddin Akan .

HÂSRET

A . Rıza Hıncal

Yıllar boynumu büktü , anamadım adını
Bu gün dudaklarıma gelip süründü hasret .
Kalbimin vuruşundan duydum ağladığını
Ufukların ardından bana göründü hasret .

Keder çizdi alnıma , ruhum düştü ağlara ,
Eritirim kalbimi , baka baka dağlara ,
İçim nasıl kanamaz , sonsuz elveda'lara
Bir siyah tül oldu gönlüme büründü hasret ..

Adanali Ziyadan Pargalar :

Derleyen :

Bekir Sıtkı Sencer .

KIT'A

Südü ziyan ne varsa hep nefsi abde'racî
Bir şeymi var hudaya tapsam da tapmasam da .
Beyhudedir telaşın ey vaizî sebükser
Neyse odur hakikat sapsam da sapmasam da .
Mademki yok fenada kesbi bakaya imkân
Neymiş külâhi devlet kapsam da kapamasam da .

GAZEL

El'emanhani melâlm ızırabi sineden
Bir su serpen yokmu yandım iltihabi sineden.
Kilki ğadrin şerha şerha bir acep tazyîkîdır
Gel oku şerhi ğami anla kitabi sineden .
Âhlar eyvâhlar hep kaldı bite'sir , hayf
Anladım ki anlayan yoktur hitabi sineden .
Mevtime nisbetle tâkatsûzdur , pek fazladır
Ey felek yüklettiğin mihnet nisabi sineden .
Sen azabi kabri bol bol vâiz anlattın bize
Ya haberdâr olduğun var mı azabi sineden .
Gelmez istihfafa emma azmücür'et kânıdır
Bir koca âlem doğar gâh inkılabi sineden .

KIT'A

Yok faidesi kesbi emanîye ukûlün
Âkilsen eğer tut sözümü eyle tegâbî .
Maksûde zaferyab olan ancak bu cihanda
Yâ şahsı gabî ya ki fatîni mütegâbî .

Eski Zamanlarda AFYONDA YAŞAYIŞ

— 12 —

Edip Âli Gökpınar.

Gece devriye gezen mütesellim Yusuf ağayı taşıyan carih :

Bilfiil miriliva mütesellimi Yusuf ağa nısfülleylde meclisi şer'i şerife gelüp takriri kelâm edüp işbu sene ahad ve sittin ve elf Zilhicce-sinin 12 inci gecesi kol gezerken mahallei Kubeli sükkânından bıyıklı Süleyman nam kimesnenin kapusu önünde iken önümüzden bir adam firar edüp mezbur Bıyıklı Süleymanın kapusunu açup içeriye girdi-ginde ben dahi vakif olmak için mezbur Süleymanın kapusunu çalup gel dışarıya görelim ne makule kimesnesin demiş idim . Meğer mer-kum Süleymanın oğlu imiş dam üzerine çıkup bizi taşıyüp küçük Ali nam.. başını taş ile urup mecruh eyleyüp üzerine varılup keşif ve tahrir olunmak talep ederin dedikde canibi şer'i Şerifden mevla Kâsım (bu zat 1068 de ismi geçiyor anlaşılan mütetabbib imiş) efendi zeyli ki-tabda isimleri mestur müslümanlarla mecruhu mezburun üzerine varup nazar eylediklerinde filvaki mezbur küçük Alinin başının taş yarası olup (Operatör gibi ?) mecruh olduğu mevlânayı mezbur tahrir edüp carihinden sual olundukda beni bıyıklı Süleymanın oğlu taş ile urup mecruh eyledi gayrinin sun'i yoktur deyü cevap vericek . Elvaki zab-ten lilmakal ketbü tahrir olundu .

1061 H .

Bir kızın bekâretinden lüzumsuz şüphe :

Bilfiil Karahisarsahip mütesellimi olan izzetlü Şâban ağa tarafından yazıcı Ahmet ağa meclisi şer'a hazır olup Karahisarsahip kazasına ta-bi hoca nam karyeden Hüseyin bin Badak nam kimesne mahzarında takriri kelâm edüp mezbur Hüseyinin sulbiye kızı Ayişe nam bikri baliğa hamiledir deyü karyei mezbure ahalisi beyninde şayi olmağile vakii hal mezbur Hüseyinden sual olunup cevabı tahrir olunmak mat-lobumdur dedikde gibbessüal mezbur Hüseyin hususu mezburu inkâr

YALNIZLIK .

Mecdeddin Akın .

Sormayınız bana hiç
Saatlerce kimleyim ;
Dakikalar benden dinç
Yalnızlık eşimleyim .

Günler geçip gitse de ,
Gönlümü eritse de ,
Bu yolculuk bitse de
Ben kendi kendimleyim !..

birle cevap verdiginden gayri mezbure Ayişenin hamli olmadığını ta-ifei nisadan bazı hatun dahi ihbar etmelerile mezbur Hüseyine bi vecih taarruzdan men'i birle mahüvelvaki bittaleb ketb ve yedi talibe vazı defolundu ... Sene seman ve seb,ine ve elf

1078

Afyondaki cingâneler için gelen vergi emri :

Veçhi tahrir budurki :

İşbu binyüz sekiz senesine mahsup olmak üzere sizki kıbtiyan ta-ifesisiz . İnha olunurki tarafımızdan seyid elhaç Mustafa vekil nasp edilüp gönderilmiştir . Vusulünde gerektirki mutadı kadim ola gel-diği minval üzerine üzerinize lâzım gelen rüsumatınızı mezbur seyid elhaç Mustafaya eda ve teslim eylesiniz . Bir veçhile inad ve muha-lefet etmeyüp amil olasız vesselâm .

M . 15 Rcep 1108

ŞEHİRİNOTLARI:

§ - 19/6/1937 de Halkevimiz salonunda (Sıtma nasıl başlar ve nasıl ilerler ve nasıl tedavi edilir ?) mevzulu sıhhi bir filim purojok - suyonla halka gösterilmiş derin ilgi uyandırılmıştır .

§ - Büyük Türk bilgini İbnisina hakkında İstanbul ünüversitesinde Türk tarih kurumu tarafından saat 14 de yapılan tören radyo ile e - vimiz salonunda 300 yurtdaş tarafından dinlenmiştir .

§ - 26 ve 27 haziran 937 tarihinde halkevimizde gösterit kolumuz ve Koca tepe sporcusu gençleri tarafından « İstiklâl » piyesi temsil edilmiş onursal örünler yapılmış iki gece tekrar edilen bu temsil çok derin ilgi ve beyenışler toplamış , (1200) müteceviz yurtdaş tarafından zevk ile ve dikkatle seyredilmiştir .

§ - İlimiz parti ve Halkevi kurumlarını teftişe memur Manisa say - lavı Bay Kâzım Nami Duru şehrimize gelmişler ve Halkevimizde mi - safir edilmişlerdir . Merkezin teftişlerini bitirdikten sonra parti ve halkevi mensuplarile ayrı ayrı , konuşmalar yapmışlar Halkevimizde 9/7/937 akşamı rejim ve parti prensipleri üzerinde verdikleri çok değerli konferansları salonumuzda her sınıf yurtdaşlar tarafından derin bir ilgi ile dinlenmiştir .

Sayın üstad bütün kaza ve nahiyelerimizi de dolaşarak , bazı köylerimize de uğrayarak teftişlerini yapmış halkın parti ile ilgileri - ni belirtmek üzere muhtelif meslek erbabı ile ayrıca temaslarda bu - lunarak parti prensipleri ve parti tüzüğü esasları üzerinde gayet mü - essir telkin ve irşatlarda bulunmuşlardır . Her yerde yaptıkları inançlı ve inandırıcı konuşmaları ve verdikleri konferans ve hitabeleri Halk üzerinde çok derin ve candan intibalar bırakmıştır .

§ - 3/7/937 de sayın konuğumuz üstad Kâzım Nami Duru şerefi - ne bir çay şöleni verilmiş şehrimizin serbest meslek erbabı doktor ve avukatlar da bulunmuşlardır .

§ - Üniversite Türkiyat enstitüsünden Bay Ahmet Çağferoğlu Türk dilinin , hassatan yurdumuzda muhtelif şehir ve köylerdeki şive farklarını incelemek üzere bir tetkik seyaheti yapmaktadır . Şehri - mize gelmiş halkevinin kuvvetli muzaharetile merkez ve köylerden muhtelif şehirli ve köylü evimize davet edilmiş ve onlardan Türkü , Koşma , Masal , Hikâye , ve fıkra dinleyerek telaffuz ve kullanış tarzlarını tesbit etmiştir .

Güzel dilimizin üzerinde bu çeşit tetkikat bir Türk tarafından hemen ilk defa yapılmaktadır . Ustad Afyon ve çevresinden çok fay - dalı ve müsbet neticeler elde etmişlerdir . Kendilerine üniversite Ede - biyat fakültesinin değerli gençlerinden bay Gündüz Çoruh de refa - kat etmektedir .

ABONE:

Seneliği [120] kuruş. Abona için Halkevine baş vurmaldır.

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur.

Neşriyat Direktörü : Sami Akyol.

Basıldığı Yer : İkaz Basımevi - Afyon.

